การบริหารขอบเขตโครงการ

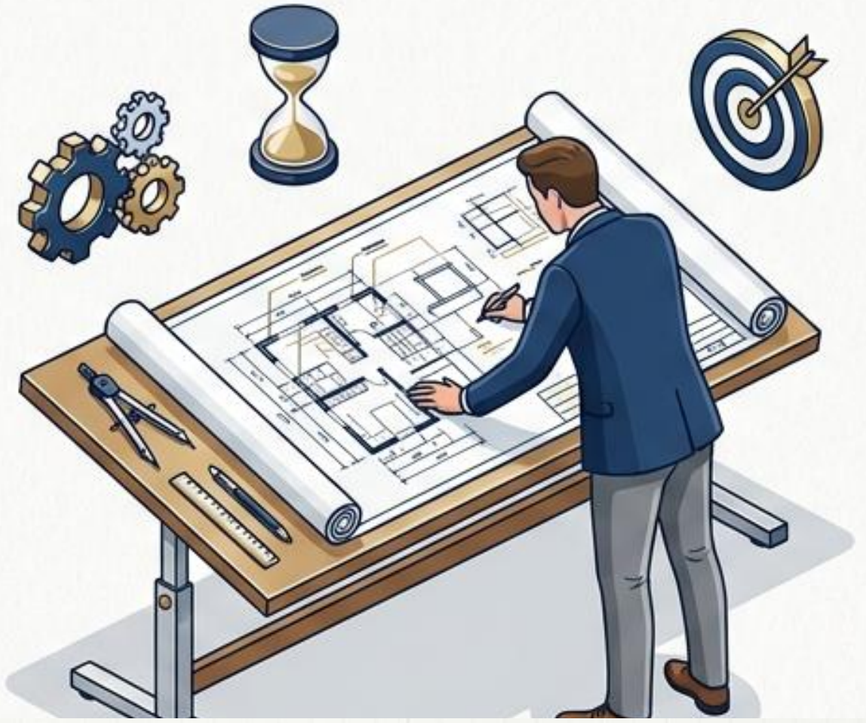

7204201 Project Management in Information Technology
Paranya Palwisut

NotebookLM

การนำเสนอ

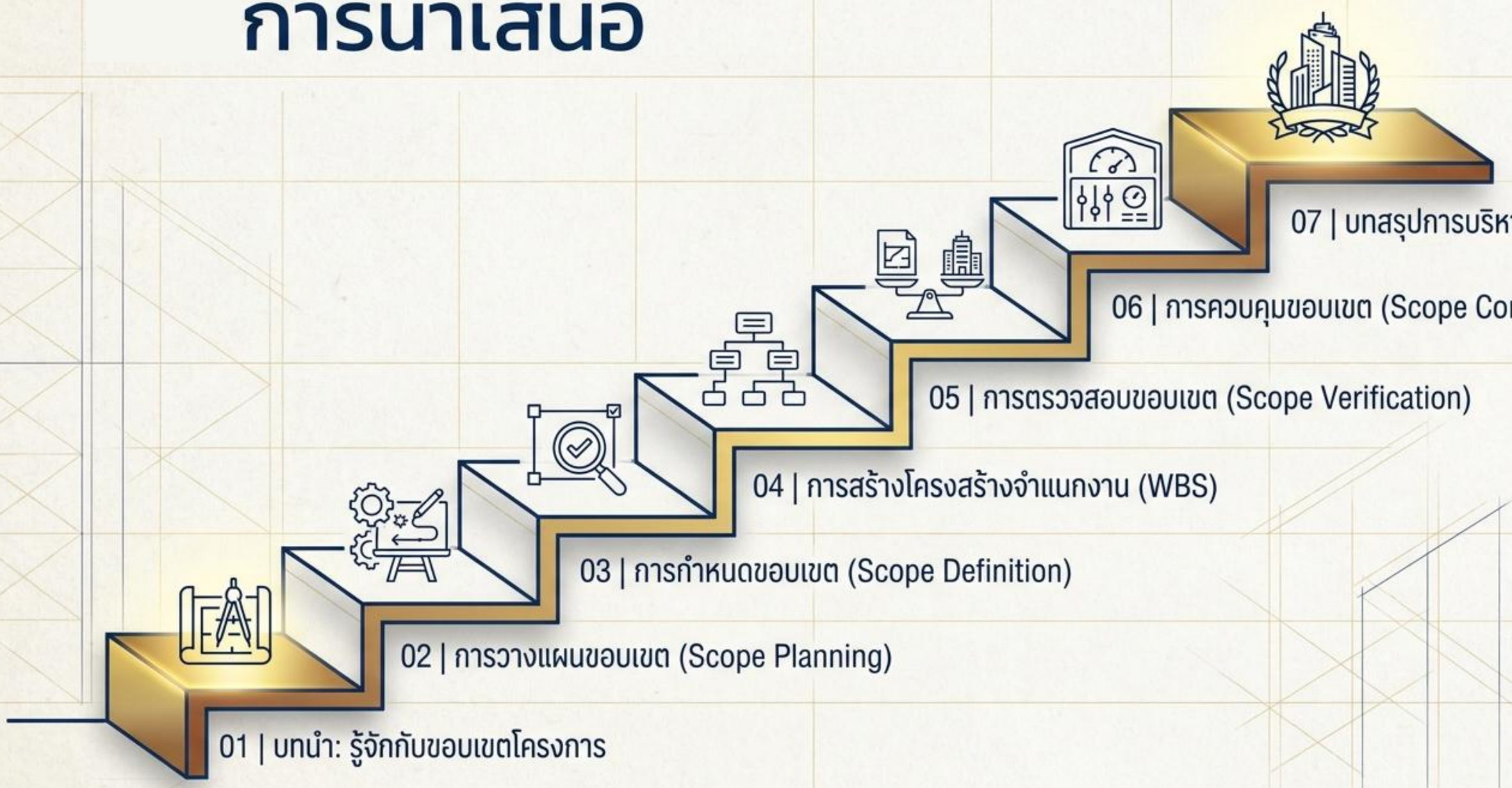

NotebookLM

ขอบเขต (Scope) และ สิ่งที่ส่งมอบ (Deliverable)

ขอบเขตโครงการ (Project Scope)

งานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง “ผลิตผล (Product)” และกระบวนการที่นำมาใช้ เพื่อให้ทีมงานและผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจตรงกันว่าอะไร “รวม” หรือ “ไม่รวม” ในโครงการ

สิ่งที่ส่งมอบ (Deliverable)

ผลิตผลที่จัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ (เช่น ฮาร์ดแวร์ หรือ ซอฟต์แวร์)

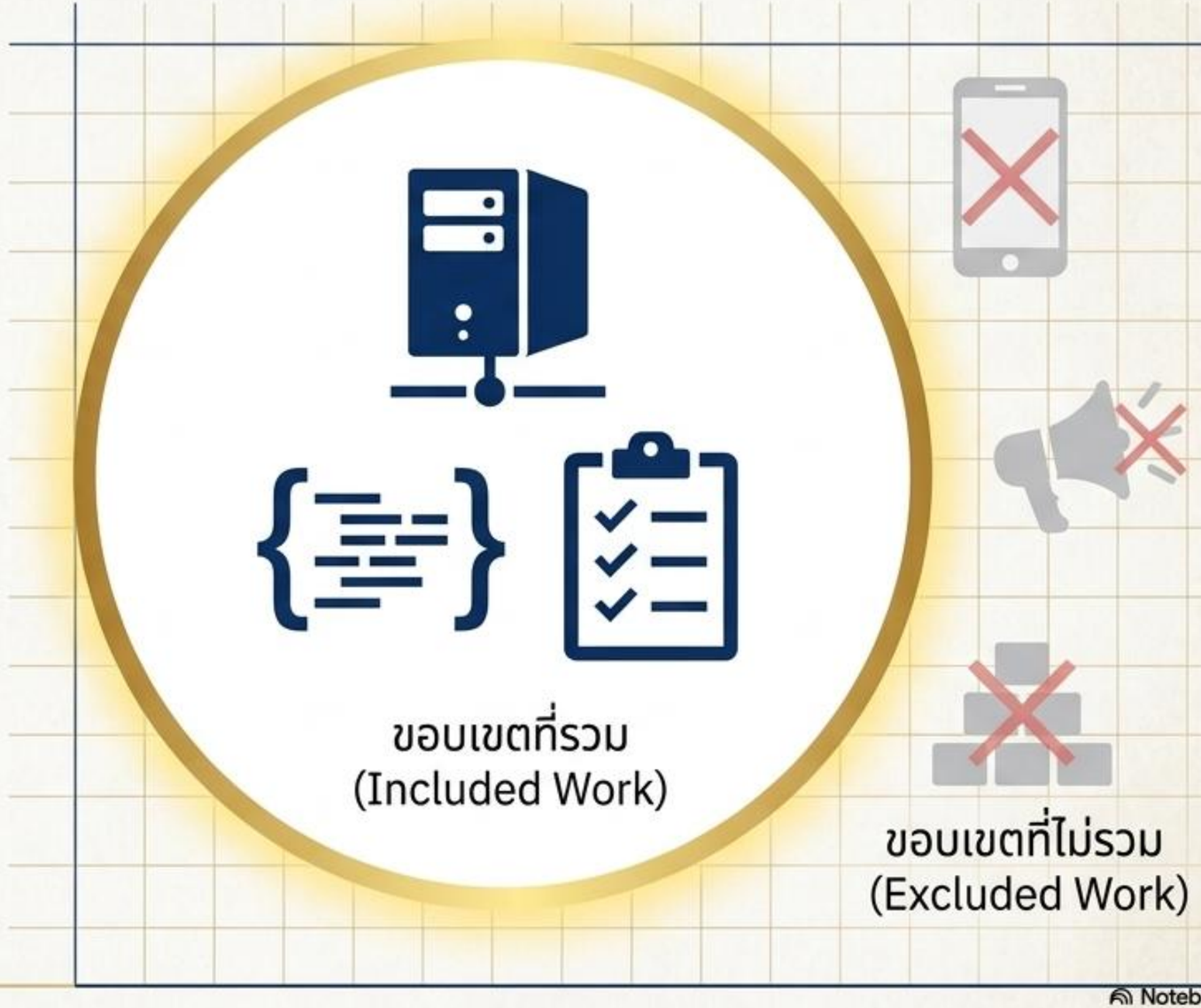

NotebookLM

1. การวางแผนขอบเขต (Scope Planning)

การตัดสินใจว่าทีมงานจะกำหนด, ตรวจสอบ และควบคุมขอบเขตอย่างไร รวมถึง วิธีการสร้างโครงสร้างจำแนกงาน

NotebookLM

2. การกำหนดขอบเขต (Scope Definition)

การลงรายละเอียดเพื่อสร้างความแม่นยำด้าน "เวลา", "ค่าใช้จ่าย" และ "ทรัพยากร" สำหรับใช้เป็นบรรทัดฐาน (Baseline) ในการวัดประสิทธิภาพ

- อาณาเขตโครงการ (Project Boundary)
- เงื่อนไขความสำเร็จ (Success criteria & Deliverable acceptance)
- สมมุติฐาน ข้อจำกัด และความเสี่ยง (Assumptions, Constraints & Risks)

NotebookLM

3. การสร้างโครงสร้างจำแนกงาน (Creating the WBS)

> “การจำแนกสิ่งที่ส่งมอบหลักให้เป็นชิ้นงานเล็กๆ ที่สามารถจัดการได้”

- เอกสารพื้นฐานสำคัญในการวางแผนเวลา, ค่าใช้จ่าย และทรัพยากร
- กฎเหล็ก: ไม่ควรทำงานที่ไม่ปรากฏใน WBS
- ผลลัพธ์หลัก: โครงสร้างจำแนกงาน, พจนานุกรม WBS, ขอบเขตงานที่เป็นบรรทัดฐาน

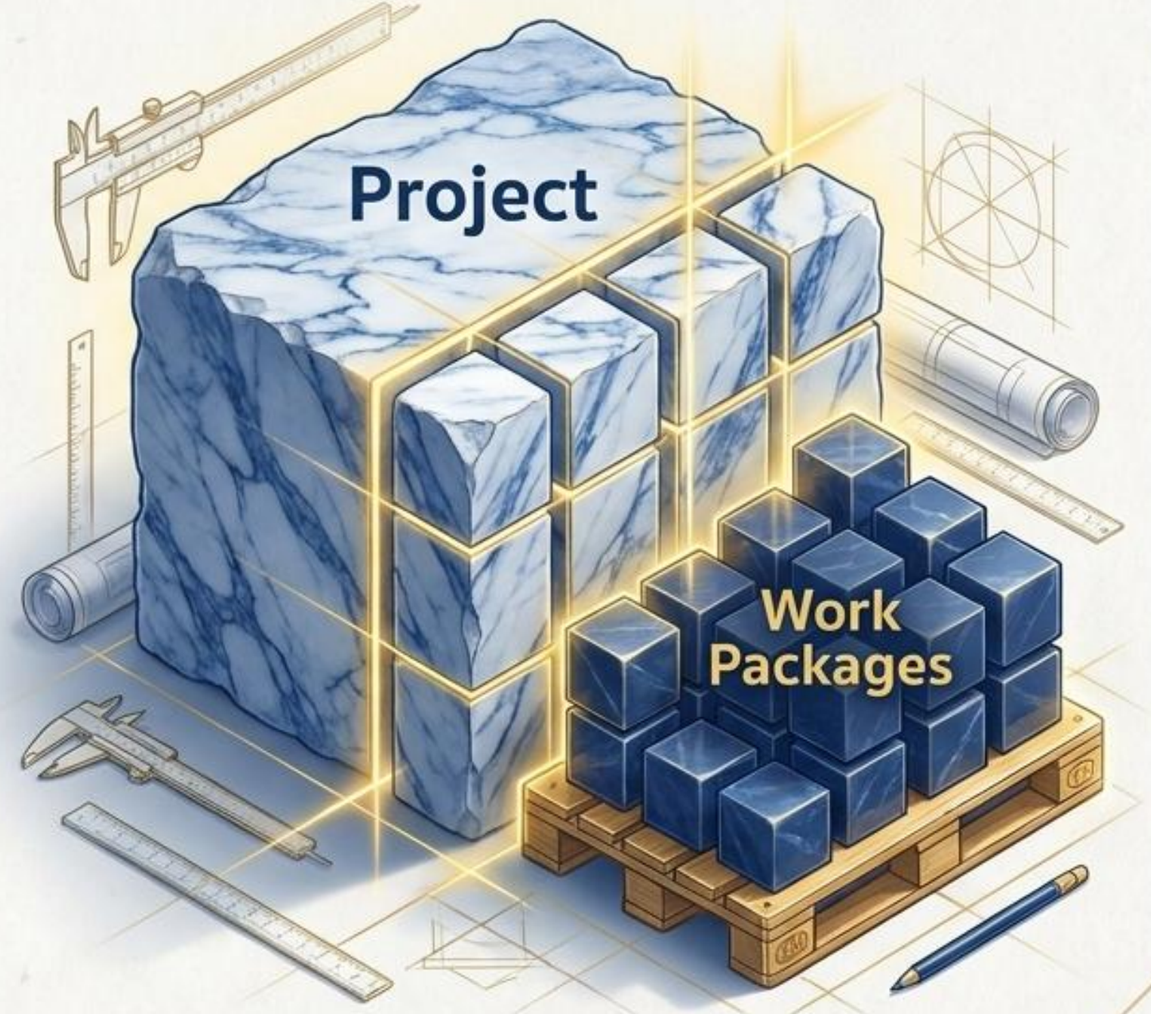

NotebookLM

การจัดโครงสร้าง WBS: ตามผลิตภัณฑ์ vs ตามขั้นตอน

โครงสร้างจำแนกงานสามารถนำเสนอในรูปต้นไม้ (Tree structure) คล้ายผังองค์กร โดยแบ่งได้ 2 แนวทางหลัก:

ตามผลิตภัณฑ์ (Product-oriented)

จัดกลุ่มตามองค์ประกอบของระบบ

ตามขั้นตอนโครงการ (Phase-oriented)

จัดกลุ่มตามระยะเวลาการทำงาน

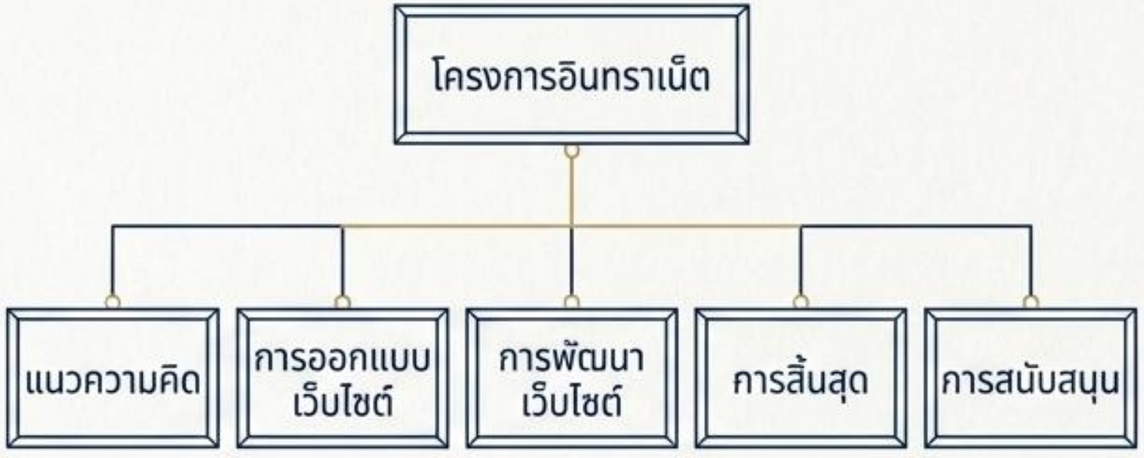

NotebookLM

5 เทคนิคในการพัฒนา WBS

1. การใช้แนวทาง

ใช้รูปแบบมาตรฐานและคำแนะนำจากองค์กร

2. วิธีอุปมา

ใช้ WBS ของโครงการในอดีตที่คล้ายคลึงกันเป็นจุดตั้งต้น

3. บนลงล่าง (Top-Down)

เริ่มจากงานใหญ่ แตกเป็นงานย่อย (เหมาะกับผู้มีบุมมองภาพรวม)

4. ล่างขึ้นบน (Bottom-Up)

ลิสต์งานย่อยทั้งหมด แล้วจับกลุ่มขึ้น (ใช้เวลามาก แต่แม่นยำสูง)

5. ผังความคิด (Mind-Mapping)

แตกกิ่งก้านจากจุดศูนย์กลาง เพื่อเปิดกว้างทางความคิด

NotebookLM

พจนานุกรม WBS (WBS Dictionary)

เอกสารที่ใช้อธิบายรายละเอียดอย่างเจาะลึกของแพ็กเกจงาน (Work Package) แต่ละชิ้น
ความยาวอาจมีตั้งแต่ 1 ย่อหน้าถึง 1 หน้ากระดาษ ขึ้นอยู่กับความซับซ้อน

NotebookLM

4. การตรวจสอบขอบเขต (Scope Verification)

การยอมรับ "ความสมบูรณ์ของขอบเขตงาน" อย่างเป็นทางการโดยผู้มีส่วนได้เสียหลัก (ลูกค้า / ผู้สนับสนุนโครงการ)

- ทำโดยการตรวจตราสิ่งที่ส่งมอบและ "ลงนามยอมรับ" (Sign-off)
- หากไม่ยอมรับ จะเกิดคำขอการเปลี่ยนแปลงและคำแนะนำเพื่อแก้ไข

NotebookLM

ความแตกต่าง: ตรวจสอบขอบเขต vs ควบคุมคุณภาพ

การควบคุมคุณภาพ (Quality Control - QC) *(มักทำก่อน)*	การตรวจสอบขอบเขต (Scope Verification)
เป้าหมายหลัก: ความถูกต้อง (Correctness)	**เป้าหมายหลัก:** การยอมรับ (Acceptance)
จุดเน้น: คุณภาพของผลิตผลเป็นไปตามสเปก/ข้อกำหนดที่ระบุไว้หรือไม่	**จุดเน้น:** ผู้มีส่วนได้เสียพึงพอใจและยอมรับผลิตผลเพื่อรับมอบงานหรือไม่
ผู้ดำเนินการ: ทีมงานตรวจสอบคุณภาพ (QA)	**ผู้ดำเนินการ:** ลูกค้า / ผู้สนับสนุนโครงการ

NotebookLM

5. การควบคุมขอบเขต (Scope Control)

กระบวนการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงขอบเขตโครงการ (มักเกิดจากผู้ใช้ไม่แน่ใจความต้องการ หรือเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลง)

เป้าหมายหลัก: ควบคุมปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และประกันว่าการเปลี่ยนแปลงต้องผ่านขั้นตอนที่ได้รับการอนุมัติเท่านั้น เพื่อไม่ให้กระทบเวลาและค่าใช้จ่าย

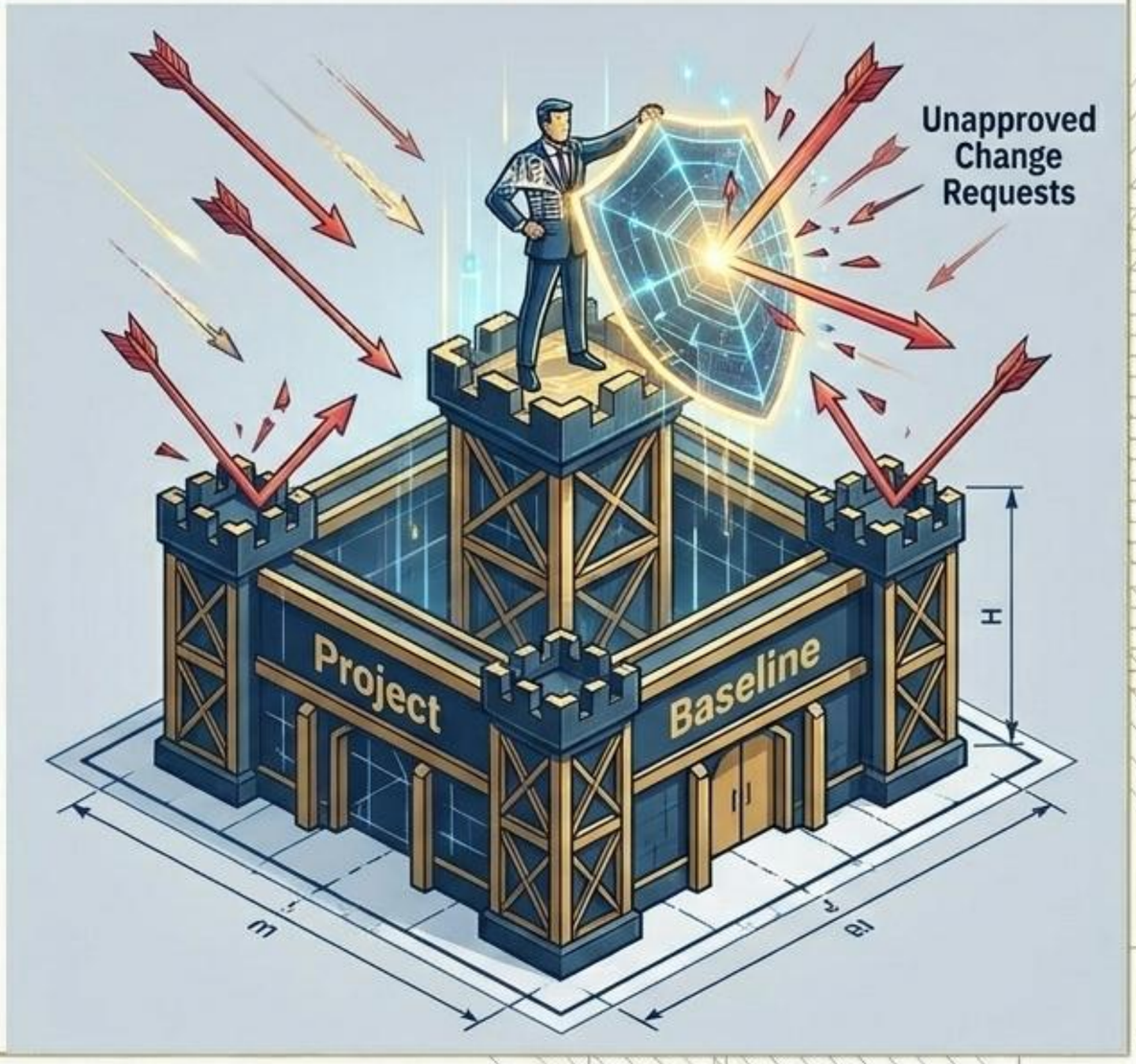

NotebookLM

3 สาเหตุหลักของการเปลี่ยนแปลงขอบเขต (The Scope Villains)

1. การคลำหาขอบเขต (Scope Grope)

เกิดช่วงต้นโครงการ ทีมงานและลูกค้ายังไม่เข้าใจเป้าหมายที่ชัดเจน ทำให้ทิศทางสะเปะสะปะ

2. การขยายขอบเขต (Scope Creep)

การแอบเพิ่มฟังก์ชันหรืองานทีละนิดระหว่างทาง (ที่ไม่ได้ขอและไม่จำเป็น) จนบานปลาย กระทบงบประมาณ

3. การก้าวกระโดดของขอบเขต (Scope Leap)

การเปลี่ยนแปลงระดับโครงสร้างหรือจุดเน้นของโครงการอย่างกะทันหัน (เช่น เปลี่ยนสภาพแวดล้อมธุรกิจ)

NotebookLM

ภาพรวมวงจรการบริหารขอบเขตโครงการ (Synthesis Arc)

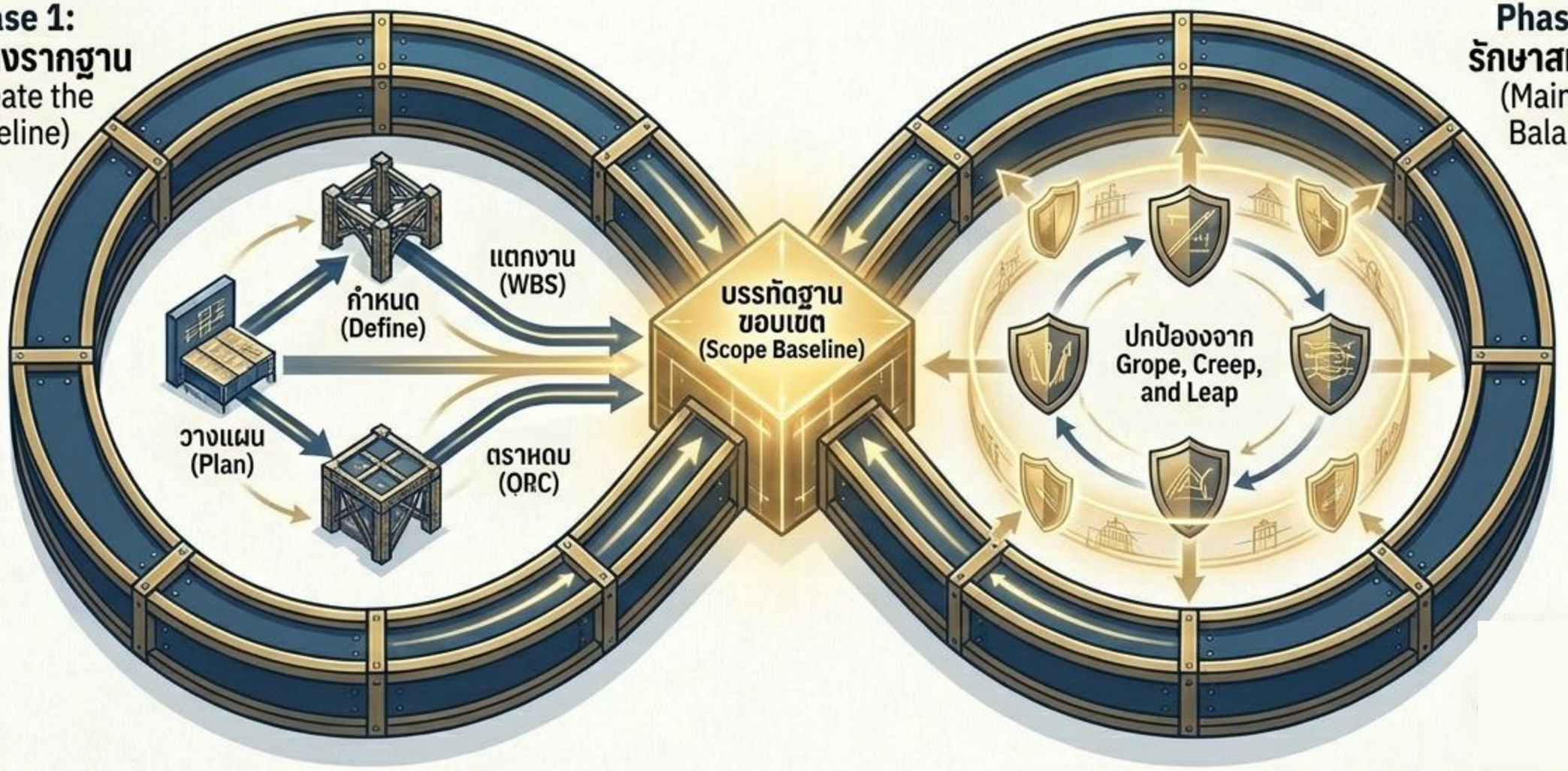

NotebookLM

บทสรุป (Conclusion)

- การบริหารขอบเขตคือ หัวใจสำคัญที่แยกแยะระหว่าง "งานที่ต้องทำ" และ "งานที่ไม่ต้องทำ"
- โครงสร้างจำแนกงาน (WBS) เป็นรากฐานสำคัญสำหรับการบริหารเวลา งบประมาณ และทรัพยากร
- การขาดการควบคุมที่ดี ปล่อยให้เกิด Grope, Creep, หรือ Leap คือสาเหตุหลักที่ทำให้โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศล้มเหลว

“บริหารขอบเขตให้ชัดเจน โครงการสำเร็จตามเป้าหมาย”

NotebookLM